

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones magistri Nicolai deniise sacre pagine
professoris**

Sermones Estiuales De Tempore

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Feria iii. Pentecostes.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30616

Feria. III. Pentecostes

tibus. **U**nus spūscētū habebat. Job qui dī cebat. Job. xxx. Flebam quōdāz sup eo q̄ afflictus erat t̄ aia mea copaciebat paupi. Itē fletū sc̄rē deuotiois cū sc̄z lachryme p̄ueniunt ex desiderio diuine fructūs vel cū aia deflet absentia sponsi. Aug. Impatiēs est amor nec lachrymis modis fit ni si amāti defl̄ qđ amat. **E**xemplū in magdalena. Jo. xx. Et in ps. dicente. Heu mihi qđ incolat̄ me? plongat̄ est. Aug. libro de ei. dei. Quāto q̄sq̄ lancior ē t̄ sanctis desiderijs plenior tanto in ei⁹ oratiōe fletus vberior. **O** dulcis est fletus iste Berñ. **O** dulcis ielū si ita dulce est flere de te. qđ dulce erit gaudere de te.

Tertius ar. Aud. q̄s facit opationes spūscētū. Laue te ne dissentiatis: et sic a vobis recedat spūscētū. Lex em̄ dī. L. p. socio. I. Tādiu. Tādiu. Societas dūrat: qđ diu integer cōsenfus p̄cium durat. Nā sicut habeb xl. distin. Qđ dī. t̄ c. Elehricus. Societas requirit cōcordiam mōrū. Hoc p̄tra eos qui p̄sumūt habere societate cū spūscētō: t̄ cū bonis a quibus in morib⁹ dissentiunt: t̄ ideo societate hūt cū diabolo cui cōsentunt. Forma parabolam. t̄c. Nota illud. Luc. xj. Qui nō ē me cū p̄tra me est. Et illud. qđ. Lox. vi. Que societas lucis ad tenebras.

Feria. iiiij. Pentecostes.

III Vene

Crit t̄c. Nemo p̄t venire ad memī p̄t q̄ misit me traherit illū: t̄ ego resuscitabo eū in nouissimo die. Jo. vi. t̄ in euā. hoō. In his v̄bis oīnditur q̄s necessaria nob̄ ē p̄ntia spūscētī: sine q̄ nō possim⁹ a p̄re trahi t̄ ad ch̄m̄tre. Sūt autē in illis v̄bis tria cōtēplanūda. **P**rimū est debilitas hūane p̄ditionis: qđ dicit Nemo p̄t venire ad me p̄ si dē vīc̄ charitate t̄ grā formata. Nihil ei a seipso p̄t eleuari ad id qđ p̄priā naturā excedit. **L**apis qđ p̄t in fouea cū mola ad collū nō p̄t a seipso releuari. Per eleuatiōnē aut̄ hois ad ch̄m̄ sit nature diuine p̄ticeps: qđ naturā hūanā excedit. h. Pe. j. Per quē magna t̄ p̄iosa vob̄. p̄missa do naunter p̄bec efficiamini dīne p̄fortes nature t̄c. **S**c̄dm̄ est: necessitas dīne opāt

tiōs. **U**nus dī. Nisi p̄t q̄ misit me traherit eū. Aug. Dagna gr̄e cōmēdatiō. Nemo venit nisi tract̄ quē trahat t̄ quē non trahat. Quarillū trahat t̄ illū non trahat. Noli velle dījudicare si nō vis errare. Se mel accipe t̄ intellige: si nō traheris orate traharis. **C**ertū ē: benignitas dīne dīgnatiōis: qđ vīc̄ sic dīns. digna remunērare veniēt ad eū etiā in corp̄z aia. **U**nus subdit dīns. Et ego resuscitabo eū in nouissimo die Ch̄ryso. Nō qua dignitas filij si p̄t adducit t̄ ip̄e. suscitat nō dividēs ad patrē opā: qđ oīndens parilitatē p̄tut̄. **L**ū venerit t̄c.

Pro primo ar. An spūscētū sit p̄mū donū q̄ cetera dona donant̄. **Q**, nō. Multa aliquā aliquib⁹ dānt̄ an̄q̄ eis dī spūscētū. **R**ūdet Bo. i. j. dis. xvij. Hoc posse intelligi trīplicē. Primo mō p̄ cōco mīstantiā: t̄ h̄ mō sūt q̄dā q̄ dānt̄ sine spūscētū. Sedo mō p̄ causalitatē: t̄ h̄ mō licet opā trinitatē sine indiūsa ad extra: p̄ferri in dona appropiat̄ spūscētō. **T**ertio mō p̄ exemplaritatē: t̄ h̄ mō qđ spūscētū p̄chdit p̄ actū voluntatis: evī voluntatis ē dāre. **J**ō exēplarif̄ oīa dona origīne hāt ab isto. **H**ec Bon. **N**ota. p̄ncipale donū ē amor. Ad qđ aptari p̄t illud. Virgili in Buco. **D**ia vincit amor. Et tulli⁹ dīc̄ in libro de amicicia. Nō tā vītilitas p̄ amicū parta q̄b̄ amici ip̄e amor delectat: q̄ ei alio qđ donec̄: hoc ex amore donat̄s pedit. **U**nus t̄ spūscētū qđ dī amor quenīc̄ dī pīmū donū t̄c. ut p̄t̄ ex p̄missa rūsōe. Post quā dicas. **Q**uāta dona receperit apli cū spūscētō: quāta sapiam: quāta fortitudinē cū dono linguaz. **A**c. ii. Repleti sē oēs spūscētō: t̄ ceperūt̄ loq̄ varijs linguis t̄c. Sic itaq̄ per rebellionē diuīse sūt lingue. **G**en. xj. **A**p̄ infusionē spūscētī sūt vīte. **U**nus admirati q̄ illuc aduenerūt̄ dīcebat. Non ne oēs isti q̄ loquūt̄: galilei sūt t̄ quō nos au. v. lin. no. in q̄ nati sum⁹ t̄c. qđnā vult h̄c. **A**lij āt̄ irridebat dīcētes: qđ musto ple ni sūt. i. vēhemēter ebrij. **B**er. **V**ere ebrij vīno s̄z nō eo q̄ ab incredulis ebrij p̄tāban̄. **I**rriddētib⁹ illis silēs sūt q̄ vība t̄ cōdītōes bonoz irriddēt̄. **S**tās aut̄ petr⁹ p̄stāter locut̄ ē oīndēs nō eos ebrios esse vt dīcebat s̄z in eis implerā ē p̄phētā. **J**ohel. ii. dī. **E**ffūdā de spū meo sup oēm̄

carnē. i. sup vtrūq; sexū r̄c. Multisq; alijs
p̄bis testificat̄ e; ve h̄ Act. ii. Et exhortabat eos dī. Saluamini a ḡn atione ista
prava supba; vīc̄ incredula augra; t̄ indu
rata. Deutero. xxij. Ḡnatio em̄ pueras ē
t̄ infideles filij. Hoc dici pot̄ de oib; ma
lis:puta inuidis:piuris:blasphemis:lu
bris: r̄c. q̄bus etiā dīci pot̄ illud Matt.
iiij. Progenies viperar̄ q̄s oñdit vo. fu. a
vē. r̄c. Qui aut̄ receperūt sermones bapti
zati sūt t̄ apposite sūt in illa die aie circif
tria milia: vt h̄ Act. ii. Sz multo maior
multitudo in pueritate incredulitat̄ rey
māsit p̄tenetes t̄ irridētes: qb̄ sūt siles
q̄ s̄ba salutis cōtēnūt t̄ q̄si stulticia repu
tare t̄ incorrigibiles manet cū iudeis indu
ratis ta. Iem in inferni voraginē perituri
Figura Gen. vij. t̄ vij. de his q̄ fuerūt in diluvio:
vt habet etiā j. Pe. iii. Jo. iij. Qui incre
dulus est manet ira dei super eū.

Second⁹ ar. In hoc sermo. dicendū q̄
om̄ sp̄ussetūs testimonii phibet p̄ di
versas opationes suas s̄m diuersa noia
q̄ sibi attribuit̄. Sap. vij. vbi dī. Est em̄
sp̄us intelligēt̄ sc̄us multiplex. vnicus:
subtilis:modest⁹:disertus:mobilis:inco
nq̄nat⁹:rectus:suavis:amans bonū actū
q̄ nūl̄ vetat bñfacere:hūanus:benignus
stabilit̄:certus:secur⁹:oēm h̄ns p̄tutem:
oia:pspic̄s. **P**rimo igit̄ dī sp̄us int̄ el̄
liget̄ q̄ diuinop̄ intelligēt̄ tribuit̄. p̄
in ap̄phetis t̄ apl̄is q̄ a sp̄u fuerūt illumina
ti. Lūg aliq̄s dei intelligēt̄ bonitatē t̄ sa
pientia i. oib; creatiōis t̄ redēptōis signū
bz p̄tice sp̄usseti. j. Lox. iiij. Que sūt dī ne
mo cognouit nisi sp̄us dei. Ibidē. Alius
h̄o nō p̄cipit ea q̄ sūt sp̄us dī r̄c. **S**ecō
dī sc̄us. i. mūd⁹ t̄ sine terra. Per ip̄m ei
a p̄tis mūdamur. P̄s. Lor mūdū Rea i
me de⁹ t̄ sp̄m rectū inqua in ylſce. me. Et
dī sine terra. Sc̄us em̄ in latino: dī i gre
co agios: t̄ agios sine tra dī Un̄ holkoth
le xci. Dī sc̄us q̄ q̄s sc̄ificat ab amore
terrenoy purificat t̄ trāfert ad amorē ce
lestiu. **T**ertio dī multiplex p̄t̄ multi
plicia doa q̄ p̄stat: t̄ se septē q̄ figurat̄ Gen
xli. vbi leḡ q̄ pharao vidit se stare sup
fluiū de q̄ascēdebat septē boues pulcre
t̄ crasse nimis: t̄ pascebant̄ in loc̄ palustri
bus. **D**oratilis h̄ exponit Ans. lib. viij. c. xij

q̄ iste fluiū ē sp̄ussetūs: de q̄ Ap̄oc. vltimo
p̄bis testificat̄ e; ve h̄ Act. ii. Et exhortabat eos dī. Saluamini a q̄ viue splēdiciū
p̄cedentē de sede dī t̄ agni. **D**e h̄ fluiū
ascēdūt septē dona designata p̄ boues: q̄r
faciūt̄ bos bonoy operu fructib; abūdare
Per dōca aut̄ paluſteria intellige corda hu
milium. **E**sa. xij. Requescet sup eu. s. humilē:
sp̄us sapientie t̄ intellect⁹: sp̄us sc̄ientie t̄ pie
tatis: sp̄us filij t̄ fortitudinis: t̄ replebit
eū sp̄us timoris dñi. **H**ec sūt septē stelle
in ch̄u dextera. Ap̄oc. i. Noctē em̄ illumi
nat p̄ntis vite. In dextera aut̄ ch̄u sūt: q̄r
donationē hoyz i sua manu retinuit. Figu
ranf etiā p̄ septē lucernas: de qb̄ Erodi
xxv. **F**acies lucernas septē: t̄ pones eas
sup candelabry. Sūt etiā septē lampades
ordētes an̄ thronū Ap̄oc. iiiij. Et septem
oculi agni. Ap̄o. v. Et septē oculi lapidis
Sach. iiij. Sūt etiā septē crines san̄onis.
Jude. xvij. Q̄dos abradere conāt̄ d̄mōes
q̄bus ablatis h̄o debilis efficit. Sed no
ta. q̄ i figura. Gen. xlj. q̄ alie septē boues
egrediebant̄ de fluiū fede p̄fecteq̄ mā
cie t̄ pascebant̄ in ip̄a ripa amnis deuo
rauerūt q̄ pingues r̄c. **I**ste boues sūt se
p̄tē vicia q̄ cor dep̄munt: t̄ terrem actio
p̄ib; inuoluit̄: sicut boues terrā vertunt:
emergūt aut̄ de flumine. i. de instabilitate
mentis hūane. **D**icūt autē fede q̄r mente
maculant̄: t̄ cōfecte macie: q̄r euacuāt p̄in
guedēne gr̄e t̄ p̄tutum pascunq̄ in ripa
amnis cōtinue fluentis: id est vite h̄lenq
tis que continue fluit ad morte: cum⁹ due
ripe sunt sp̄us t̄ caro in qb̄ sūt loca vber/
rima t̄ virētia videlz diuise potētie aie t̄
diuise partes corporis. **H**ec autē vicia
deuorant dona sp̄usseti. **N**ā sapiaz deuo
rat luxuria q̄ facit sp̄ualia desige. Intelle
ctū duorat gula q̄ generat hebetudiez mē
ris circa intelligibilia. **S**cientiā deuorat
auaricia q̄ querit rectū iudiciū eternis tē
poralit̄ p̄ferendo. Pietatē deuorat inui
dia benivolentiā excludēs. **L**osilium de
uorat ira q̄ ad oia p̄cipitanter ducit. For
titudinē deuorat acidis q̄ mētē reddit de
bilē. **L**imorē deuorat supbia q̄ p̄sumptuo
sum t̄ audacē facit. **Q**uarto dicit̄ vnic⁹
videlz formaliter t̄ effectue: q̄r nos vnit
deo t̄ inuitec. Eph. iiiij. **G**ollicti seruare
vnitatē sp̄us in vinculo pacis. **Q**uinto
dicit̄ subtilis q̄r bonos subtileſ facit me/

Feria. V. Pent.

Ilorando: docendo: et exornando: ut dicere possit ad quilibet illud Ezechiel. xvij. In diu te subtilibus et ornau te ornamatis. **S**exto dicit modestus: quod modestos facit. Gal. v. c. Fructus spūs charitas. et infra: modestia: continentia: castitas. **H**ec modestia indecentia cauet in verbo: risu: motu corporis et membrorum: situ et in habitu. Propterea etiam dicit spūs discipline. Sap. i. Quia personā disciplinatā facit quod pertinet ad modestiā: dicit enim Hugo et disciplina est exercitatio bonarum honestarum cui satis non est malum non facere sed studet etiam in his quod bene agit per cuncta irreprehensibilis apparere. **S**eptimo dicitur disertus quod disertos facit homines et bñ loquētes. ij. Pe. j. Spūscō inspirati locuti sunt sancti dei homines. Qui quod cauerunt a spūbis nocivis et virtutis signis habent puniti spūscēti. Qui vero contumeliam faciunt signis habent spūm maligni de quod Ioh. viij. Cum loquitur mendacium ex propria loquitur. Audite ergo paulum dicit Ephes. v. Implementum spūscō loquētes vobismet ipsis in psalmis et canticis spiritualibus. **T**ercio dicitur spūscēti sit solū finis dona gratiae genitrix. Rūndz th. in. j. p. q. xlij. Hinc personae conuenit mitti finis quod nouo modo existet aliquid quod non est nisi finis gratiae genitrix facientem. Est enim unus communis modus finis quem quod deus est in omnibus rebus per essentiam: per unitatem et potentiam. Sub alterum istum modum communem est unus spūialis modus finis quem deus est in creatura rationali sicut cognitus in cognoscere et amat in amante. Et quod creatura rationalis cognoscere deo et amando sua operationes arringit ipsum deum. **T**otidem hoc modo deus deus non solus esse in creatura rationali sed etiam habitare in ea sicut in seculo. Sic igitur nullus alius effectus potest esse nisi per persona diuina sit nouo modo in creatura rationali nisi gratia genitrix facientes per quam perficiuntur creatura rationalis ad hoc quod libere non solus ipso dono creata vera sint etiam ipsa diuinatio persona fruatur. **H**ec tho. Hora. Nobilis est homo optabilis deus gratia per quam etiam habetur ipsa divinitas persona. Ad quod aptari per illud Horace in epulis. **O**rdinatio sat est cui pertinet nihil amplius optaret. Et reuelra sat est hoī brevi gratiam dei. Heu igitur quis miseriatur deus dei gratia non curantes mundi vanitates amat. Cum tamen dicat Seneca ad lucum. Nam etiam bone mentis est non gaudere vanis. **G**lana igitur etenim gratia dei quam finis quam mitti venire et dari de persona diuina: sic prout ex ratione permisum. Ex quo ratione excluditur quod querenter deus Ber. Sola est dei gratia quod eadem: nimis sola est enim gratia quam saluamur. Queramus igitur gratiam fratres habentes.

Feria. v. Pentecostes.

¶ VIII Vene

Constituitur etiam. Factum est gaudiū magnū in illa civitate. Act. viij. et in epula hodierna. In civitate tamen in aia in qua est spūscēti fit gaudiū magnum per quod ipse spūs testimonium probabit. Nam ut habet Gal. v. Fructus spūs charitas gaudiū

per quod utique gaudiū primo fit homo prior ad bonum operandū. **F**o dicit. Ps. Seruite domino in leticia. Prover. xij. Gaudium est iusto facere iudicium. Scđo fortior ad iūnicū expugnandum. **N**ee. viij. Gaudiu dñi est fortitudo nostra. In figura huius. **D**ach. iij. Judas machabaeus pliabatur pliū israel cum leticia et vicebat. **E**nī legiū in vita sancti antonij. **L**ū dñs omnes dñs set beato antonio diuersas artes et fallacias diaboli suiuunt. **G**na ē rō vincendi inimicum: spūialis leticia. **T**ertio fit hō fortior ad deum glorificandum. **F**o dī. iij. **L**oy. ix. **N**ō ex tristitia aut ex necessitate hilarem em datorē diligat deus. **E**nī Esa. lij. Gaudete et laudate simul. Eccl. nota quod pūs dic gaudete: et deinde laudate.

Cum venerit tecum. **P**ro primo art. An missio inuisibilis spūscēti sit solū finis dona gratiae genitrix. Rūndz th. in. j. p. q. xlij. Hinc personae conuenit mitti finis quod nouo modo existet aliquid quod non est nisi finis gratiae genitrix facientem. Est enim unus communis modus finis quem deus est in omnibus rebus per essentiam: per unitatem et potentiam. Sub alterum istum modum communem est unus spūialis modus finis quem deus est in creatura rationali sicut cognitus in cognoscere et amat in amante. Et quod creatura rationalis cognoscere deo et amando sua operationes arringit ipsum deum. **T**otidem hoc modo deus deus non solus esse in creatura rationali sed etiam habitare in ea sicut in seculo. Sic igitur nullus alius effectus potest esse nisi per persona diuina sit nouo modo in creatura rationali nisi gratia genitrix facientes per quam perficiuntur creatura rationalis ad hoc quod libere non solus ipso dono creata vera sint etiam ipsa diuinatio persona fruatur. **H**ec tho. Hora. Nobilis est homo optabilis deus gratia per quam etiam habetur ipsa divinitas persona. Ad quod aptari per illud Horace in epulis. **O**rdinatio sat est cui pertinet nihil amplius optaret. Et reuelra sat est hoī brevi gratiam dei. Heu igitur quis miseriatur deus dei gratia non curantes mundi vanitates amat. Cum tamen dicat Seneca ad lucum. Nam etiam bone mentis est non gaudere vanis. **G**lana igitur etenim gratia dei quam finis quam mitti venire et dari de persona diuina: sic prout ex ratione permisum. Ex quo ratione excluditur quod querenter deus Ber. Sola est dei gratia quod eadem: nimis sola est enim gratia quam saluamur. Queramus igitur gratiam fratres habentes.